

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥ అథ ద్వితీయ కాణ్డే పంచమః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ విశ్వరూపో వై త్వాష్ట్రః పురోహితో దేవానామాసీధ్వస్త్రీయోఽసురాణాం
తస్య త్రీణి శీర్షాణ్యసన్ధోమపానగ్ం సురాపానమన్నాదనగ్ం స ప్రత్యక్షం దేవేభ్యో
భాగమవదత్పరోక్షమసురేభ్యః సర్వస్మై వై ప్రత్యక్షం భాగం వదన్తి యస్మా ఏవ
పరోక్షం వదన్తి తస్య భాగ ఉదితస్తస్మాదిన్ద్రోఽబిభేదీదృజ్వై రాష్ట్రం వి పర్యావర్తయతీతి
తస్య వజ్రమాదాయ శీర్షాణ్యచ్ఛినద్యథోమపాన- [1] మాసీధ్వ
కపిశ్చలోఽభవద్యధుసరాపానగ్ం స కల విజ్కో యదన్నాదనగ్ం స తిత్తిరిస్తస్యాఽశ్చలినా
బ్రహ్మహత్యాముపాఽగృహ్ణతాగ్ం సంవధ్నరమబిభస్తం భూతాన్యభ్యక్రోశన్బ్రహ్మహన్నితి
స పృథివీముపాఽసీదదస్యై బ్రహ్మహత్యాయై తృతీయం ప్రతి గృహ్ణతీతి సాఽబ్రవీద్వరం
వృణై ఖాతాత్పరాభవిష్యన్తీ మస్యే తతో మా పరా భూవమితి పురా తే [2]
సంవధ్నరాదపి రోహదిత్యబ్రవీత్తస్మాత్పురా సంవధ్నరాత్పృథివ్యై ఖాతమపి రోహతి
వారేవృతగ్ం హ్యస్యై తృతీయం బ్రహ్మహత్యాయై
ప్రత్యగృహ్ణత్తధ్వకృతమిరిణమభవత్తస్మాదాహితాగ్నిః శ్రద్ధాదేవః స్వకృత ఇరిణే నాఽవ
స్యేదృబ్రహ్మహత్యాయై హ్యేష వర్ణః స వనస్పతీనుపాఽసీదదస్యై బ్రహ్మహత్యాయై
తృతీయం ప్రతి గృహ్ణతీతి తేఽబ్రువన్వరం వృణామహై వృక్ణాత్- [3] పరాభవిష్యన్తో
మన్యామహే తతో మా పరా భూమేత్యావ్రశ్చనాద్వో భూయాగ్ంస
ఉత్తిష్టానిత్యబ్రవీత్తస్మాదావ్రశ్చనాద్వృక్షాణాం భూయాగ్ంస ఉత్తిష్ఠన్తి వారేవృతగ్ం
హ్యేషాం తృతీయం బ్రహ్మహత్యాయై ప్రత్యగృహ్ణన్థ నిర్యాసోఽభవత్తస్మాన్నిర్యాసస్య
నాఽఽశ్యం బ్రహ్మహత్యాయై హ్యేష వరోక్షథో ఖలు య ఏవ లోహితో యో
వాఽఽవ్రశ్చనాన్నిర్యేషతి తస్య నాఽఽశ్యం [4] కామమన్యస్య స
స్త్రీషగ్ంసాదముపాఽసీదదస్యై బ్రహ్మహత్యాయై తృతీయం ప్రతి గృహ్ణతీతి తా

అ॒బ్రు॒వ॒న్వ॒రం॑ వృ॒ణా॒మ॒హా॑ బు॒త్వి॒యాత్ప్ర॒జాం॑ వి॒న్దా॒మ॒హై॒ కా॒మ॒మా॒ వి॒జ॒ని॒తోః॑ స॒ం
భ॒వా॒మే॒తి॒ త॒స్మాదృ॒త్వి॒యాధ్ని॒యః॑ ప్ర॒జాం॑ వి॒న్ద॒న్తే॒ కా॒మ॒మా॒ వి॒జ॒ని॒తోః॑ స॒ం భ॒వ॒న్తి
వా॒రే॒వృ॒తగ్గ్ హ్యసాం॑ తృ॒తీ॒యం॑ బ్ర॒హ్మ॒హ॒త్యా॒యై ప్ర॒త్యగృ॒హ్ణా॒న్థాన్ మ॒ల॒వ॒ద్వాసా॑
అ॒భ॒వ॒త్త॒స్మాన్మ॒ల॒వ॒ద్వాస॒సా న స॒ం వదే॒త [5] న స॒హక॑సీ॒త నాక॑స్యా
అ॒న్న॒మ॒ద్యాదృ॒హ్మ॒హ॒త్యా॒యై హ్యే॒షా వర్ణం॑ ప్ర॒తి॒ము॒చ్యాక॑స్తి॒తో ఖ॒ల్వాహు॑ర॒భ్యశ్జా॑నం
వా॒వ స్త్రి॒యా అ॒న్న॒మ॒భ్యశ్జా॑న॒మే॒వ న ప్ర॒తిగృ॒హ్యం కా॒మ॒మ॒న్యది॒తి యాం
మ॒ల॒వ॒ద్వాస॑సగ్ం స॒ం భ॒వ॒న్తి య॒స్తతో॑ జా॒యతే॑ సో॒భి॒శస్తో॑ యామ॒రణ్యే॑ తస్యై॒ స్తేనో॑
యాం పరా॒చీం తస్యై॒ హృ॒త॒ము॒ఖ్యప॑గల్భో॒యా స్నాతి॑ తస్యా అ॒పున॒ మారు॑కో॒యా [6]
క॒భ్యజ్జే॒ తస్యై॒ దు॒శ్చర్మా॒ యా ప్ర॒లి॒ఖతే॑ తస్యై॒ ఖ॒లతి॑ర॒ప॒మారీ॑ యాక॑జ్జే॒ తస్యై॒
కాణో॑ యా దతో॒ ధా॒వతే॑ తస్యై॒ శ్యా॒వదన్॑ యా న॒ఖాని॑ ని॒కృ॒న్తతే॑ తస్యై॒ కున॑ఖీ॒యా
కృ॒ణత్తి॒ తస్యై॒ క్షీ॒బో యా ర॒జ్జగ్ం॑ సృ॒జతి॑ తస్యా ఉ॒ద్భన్ధ॑కో॒యా ప॒ర్ణేన॑ పి॒బతి॑ తస్యా
ఉ॒న్మాదు॑కో॒యా ఖ॒ర్వేణ॑ పి॒బతి॑ తస్యై॒ ఖ॒ర్వస్తి॒స్తో రాత్రీ॑ర్వ॒తం చరే॑ద॒శ్జలి॑నా వా
పి॒బేద॑ఖ॒ర్వేణ॑ వా పాత్రే॒ణ ప్ర॒జాయే॑ గోపీ॒థాయ॑||[7]

యథ్సోమ॑పానం తే వృ॒క్ణాత్త॑స్య నాశ్శం॑ వదే॒త మారు॑కో॒యాఖ॒ర్వేణ॑ వా త్రీణి॑ చ||2.5.1||

త్వష్టా॑ హ॒తపు॑త్రో వీ॒న్తగ్ం॑ సోమ॒మాక॑హ॒రత్త॑స్మి॒న్నిన్త॑ ఉ॒పహ॑వ॒మైచ్ఛ॑త
తన్వోక॑పా॒హ్వయ॑త పు॒త్రం మే॒కవ॑ధీ॒రితి॑ స య॒జ్ఞవే॑శసం కృ॒త్వా ప్రా॑స॒హ
సోమ॑మ॒పిబ॑త్త॒స్య యద॑త్యశి॒ష్యత॑ తత్త్వష్టా॑క॒హవ॑నీ॒యము॑ప
ప్రా॒కవ॑ర్త॒యధ్నా॑వహే॒న్తశ॑త్తుర్వ॒ర్ధస్వే॒తి యద॑వ॒ర్తయ॑త్తద్వృ॒త్రస్య॑ వృ॒త్రత్వం॑
యద॑బ్ర॒వీధ్నా॑వహే॒న్తశ॑త్తుర్వ॒ర్ధస్వే॒తి తస్మాద॑స్యే- [8] న్తః శ॑త్తు॒రభ॑వ॒థస్స॑ స॒ం
భ॑వ॒న్నగ్ని॑షో॒మావ॑భి స॒మభ॑వ॒థస్ ఇ॒షుమా॑త్ర॒మిషు॑మాత్రం వి॒ష్వజ్ఞ॑వ॒ర్ధత॑ స
ఇ॒మాలో॑కాన॒వృణో॑ద్యది॒మాలో॑కాన॒వృణో॑త్తద్వృ॒త్రస్య॑ వృ॒త్రత్వం॑ తస్మాది॒న్వోక॑భిభే॒థస్స
ప్ర॒జాప॑తి॒ముపా॑క॒థావ॑చ్ఛత్తుర్మే॒కజ॑నీ॒తి తస్మై॑ వ॒జ్రగ్ం॑ సి॒క్త్వా ప్రా॑యచ్ఛదే॒తేన॑ జ॒హీతి॑

తే॒నా॒భ్యా॒యత॑ తా॒వ॒బ్రూ॒తా॒మగ్నీ॒షో॒మౌ మా [9] పు హో॒రా॒వ॒మ॒న్తః స్వ ఇతి॑ మ॒మ వై
 యు॒వగ్గ్ స్థ ఇత్య॑బ్ర॒వీ॒న్మామ॒భ్యేత॒మితి॑ తౌ భా॒గధే॑య॒మైచ్ఛే॒తాం
 తా॒భ్యామే॒తమగ్నీ॒షోమీ॒యమే॒కాదశ॑కపాలం పూ॒ర్ణమా॒సే ప్రా॒యచ్ఛ॒త్తావ॒బ్రూతా॒మభి
 సంద॑ష్టౌ వై సో॒వో న శక్ను॑వ ఐ॒తుమితి॑ స ఇన్త్ర ఆ॒త్మనః॑
 శీత॑రూ॒రావ॒జన॑యత్తచ్చీ॒తరూ॒రయో॒ర్జన్మ॑ య ఏ॒వగ్గ్ శీత॑రూ॒రయో॒ర్జన్మ॑ వేద [10]
 వై॒నగ్గ్ శీత॑రూ॒రా హ॒తస్తా॒భ్యామే॒నమ॒భ్యన॑యత్తస్మా॒జ్జఙ్గాభ్య॑మానాదగ్నీ॒షో॒మౌ
 నిర॑క్రా॒మతాం॑ ప్రా॒ణాపా॒నౌ వా ఏ॒నం తద॑జహితాం ప్రా॒ణో వై దక్షో॑పా॒నః
 క్రతు॑స్తస్మా॒జ్జఙ్గాభ్య॑మానో బ్రూ॒యాన్మయి॑ దక్షక్ర॒తూ ఇతి॑ ప్రా॒ణాపా॒నాపే॒వాత్మన॑ధత్తే
 సర్వ॑మా॒యురే॒తి స దే॒వతా॑ వృ॒త్రాన్ని॒ర్హూ॒య వార్త॑ఘ్నుగ్గ్ హ॒విః పూ॒ర్ణమా॒సే
 నిర॑వపద్ధ్నున్తి వా ఏ॒నం పూ॒ర్ణమా॒స ఆ- [11] క॒మావా॒స్యా॒యాం ప్యా॒యయన్తి॑
 తస్మా॒ద్వార్త॑ఘ్ను పూ॒ర్ణమా॒సేక॒నూచ్యే॒తే వృ॒ధన్వ॑తీ అ॒మావా॒స్యా॒యాం తథ్నగ్గ్ సా॒ప్య
 వార్త॑ఘ్నుగ్గ్ హ॒విర్వ॒జ్రమా॒దాయ॑ పునర॒భ్యా॒యత తే అ॒బ్రూతాం॑ ద్యా॒వాపృ॒థివీ॑ మా పు
 హో॒రావ॒యోర్వై శ్రిత॑ ఇతి॑ తే అ॒బ్రూతాం॑ వరం వృ॒ణావ॑హై
 నక్ష॑త్రవిహితాకహమసానీత్యసావబ్రవీచ్ఛిత్రవిహితాకహమితీయం
 తస్మా॒న్నక్ష॑త్రవిహితాకసౌ చిత్రవిహితేకయం య ఏ॒వం ద్యా॒వాపృ॒థివ్యో- [12] ర్వరం
 వేదై॒నం వరో॑ గచ్ఛతి స ఆ॒భ్యామే॒వ ప్ర॒సూత॑ ఇన్త్ర వృ॒త్రమ॑హస్తే దే॒వా వృ॒త్రగ్గ్
 హ॒త్యాగ్నీ॒షోమా॒వబ్రు॑వన్ హ॒వ్యం నో వహ॑తమితి తా॒వ॒బ్రూతా॒మప॑తేజసౌ వై త్యో వృ॒త్రే
 వై త్య॒యాస్తే॒జ ఇతి॑ తేకబ్రువన్కు ఇదమచ్ఛేతీతి గౌరిత్యబ్రువన్గర్వావ సర్వస్య
 మిత్రమితి సాకబ్రవీ- [13] త్వరం వృణై మయ్యేవ సతోకభయేన భునజాద్వా ఇతి
 తద్గౌరాకహరత్తస్మాద్గవి సతోకభయేన భుజ్జత ఏతద్వా అగ్నేస్తేజో
 యద్ధృతమేతథ్సమస్య యత్పయో య ఏ॒వమగ్నీ॒షోమ॒యాస్తే॒జో వేద తే॒జస్వే॒వ
 భ॒వతి బ్ర॒హ్మ॒వాది॒నో వదన్తి॑ కిందే॒వత్యం॑ పౌర్ణ॒మాస॑మితి ప్రా॒జాప॑త్యమితి
 బ్రూ॒యాత్తేనే॑న్త్రం జ్యేష్ఠం పుత్రం నిర॒వాసా॑-య॒యది॒తి తస్మా॒జ్జ్యేష్ఠం॑ పుత్రం ధనే॑న

నిరవసాయయన్తి||[14]

అస్య మా వేదా ద్యావాపుథివ్యోరబ్రవీదితి తస్మాచ్ఛత్వారి చ||2.5.2||

ఇన్ద్రం పుత్రం జఘ్నువాగ్ంసం మృధోఽభి ప్రావేపంత స ఏతం వైమృధం
పూర్ణమాసేఽనునిర్వాప్యమపశ్యత్తం నిరవపత్తేన వై స మృధోఽపాఽహత యద్వైమృధః
పూర్ణమాసేఽనునిర్వాప్యో భవతి మృధ ఏవ తేన యజమానోఽప హత ఇన్ద్రో పుత్రగ్ం
హత్వా దేవతాభిశ్చేన్ద్రియేణ చ వ్యార్థత స
ఏతమాగ్నీయమష్టాకపాలమమావాస్యాయామపశ్యదైన్ద్రం దధి [15] తం నిరవపత్తేన వై
స దేవతాశ్చేన్ద్రియం చావారున్ధ యదాగ్నీయాఽష్టాకపాలోఽమావాస్యాయాం భవత్యైన్ద్రం
దధి దేవతాశ్చైవ తేనేన్ద్రియం చ యజమానోఽప రున్ధ ఇన్ద్రస్య పుత్రం జఘ్నుష
ఇన్ద్రియం వీర్యం పృథివీమను వ్యార్థతదోషధయో వీరుధోఽభవన్ధ స
ప్రజాపతిముపాఽధావద్వృత్రం మే జఘ్నుష ఇన్ద్రియం వీర్యం [16] పృథివీమను
వ్యార్థతదోషధయో వీరుధోఽభావన్నితి స ప్రజాపతిః పశూనబ్రవీదేతదస్మై సం
నయతేతి తత్ప్రశవ ఓషధీభ్యోఽధ్యాత్మన్ధ సమనయన్తత్ప్రత్యదుహన్
యథ్సమనయన్తథ్సం నాయ్యస్య సాన్నాయ్యత్వం యత్ప్రత్యదుహన్తత్ప్రతిధుషః
ప్రతిధుక్త్వగ్ం సమసైషుః ప్రత్యధుక్తన్న తు మయి శ్రయత ఇత్యబ్రవీదేతదస్మై [17]
శృతం కురుతేత్యబ్రవీత్తదస్మై శృతమకుర్వన్నిన్ద్రియం వావాఽస్మిన్వీర్యం
తదశ్రయన్తచ్ఛృతస్య శృతత్వగ్ం సమసైషుః ప్రత్యధుక్తజ్ఞృతమక్రన్న తు మా
ధినోతీత్యబ్రవీదేతదస్మై దధి కురుతేత్యబ్రవీత్తదస్మై దధ్యకుర్వన్తదేనమధినోత్తద్దధ్నో
దధిత్వం బ్రహ్మవాదినో వదన్తి దధ్నుః పూర్వస్యావదేయం [18] దధి హి పూర్వం క్రియత
ఇత్యనాదృత్య తచ్ఛృతస్యైవ పూర్వస్యాఽవ ద్యేదిన్ద్రియమేవాఽస్మిన్వీర్యగ్ం శ్రిత్వా
దధ్నోపరిష్టాద్ధినోతి యథాపూర్వముపైతి యత్పూతీకైర్వా
పర్ణవల్లై గ్రవాఽతశ్చాఽఘ్నోమ్యం తద్యత్కృవల్లై రాక్షసం తద్యత్తన్దుల్లైర్వైశ్వదేవం

తద్యదాత॑ ఇ॒సేన॑ మా॒నుషం॑ తద్యద్ద॑ధ్నా తథే॑న్త్రం ద॒ధ్నాఽత॑నక్తి [19]
 సేన్త్ర॑త్వాయాఽగ్ని॒హోత్రే॑చ్ఛేష॒ణమ॑భ్యాత॒నక్తి॑ య॒జ్ఞస్య॑ సంత॒త్యా ఇ॒న్తో వృ॒త్రగ్ం హ॒త్వా
 పరాం॑ పరా॒వత॑మగచ్ఛదపా॒రాధ॑మితి మ॒న్యమా॑నస్తం దే॒వతాః॑
 పై॒షమై॑చ్ఛన్తో॒న్కబ్ర॑వీత్ప్రజాపతి॒ర్యః ప్ర॑థమో॒నువి॑న్దతి తస్య॑ ప్రథ॒మం భా॑గధే॒యమి॑తి
 తం పి॒తరో॑న్వవిన్దన్తస్మాత్ప్రి॒తుభ్యః పూర్వే॑ద్యుః క్రి॒యతే సో॑మా॒వాస్యాం
 ప్రత్యా॑గచ్ఛత్తం దే॒వా అ॒భి స॑మగచ్ఛన్తామా పై నో [20] ఽద్య॑ వసు వసతీతీన్త్రో హి
 దే॒వానాం॑ వసు తద॒మావా॑స్యాయా అ॒మావా॑స్యత్వం బ్రహ్మ॒వాది॑నో వదన్తి కిందే॒వత్యగ్ం
 సా॒న్నాయ॑మితి పైశ్వదే॒వమి॑తి బ్రూయాద్విశ్వే హి తద్దే॒వా భా॑గధే॒యమ॑భి
 స॒మగచ్ఛ॑న్తేత్యథో ఖల్వైన్త్రమి॒త్యేవ బ్రూ॑యాదిన్త్రం వావ తే తద్భి॒షజ్యన్తో॑భి
 స॒మగచ్ఛ॑న్తేతి||[21]

దధి॑ మే జ॒ఘ్నుష॑ ఇన్ద్రి॒యం వీ॒ర్యమి॑త్యబ్రవీదేతదస్మా అ॒వదే॑యం తనక్తి॑ నో ద్విచ॒త్వారిగ్ంశ॑చ్ఛ||2.5.3||

బ్రహ్మ॒వాది॑నో వదన్తి స త్వి దర్శ॑పూర్ణమాసౌ యజేత॒ య ఏ॒నా సే॒న్త్రా యజే॑తేతి
 పై॒మృధః॑ పూర్ణ॒మాసే॑నునిర్వాప్యో భవతి తేన॑ పూర్ణ॒మాసః॑ సేన్త్ర॒ ఐన్త్రం
 దధ్య॑మావాస్యాయాం తేనామావాస్యా సేన్త్రా య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్దర్శ॑పూర్ణమాసౌ యజతే
 సేన్త్రాపే॒పైనో యజ॑తే శ్వఃశ్వో॒న్కస్మా ఈ॒జానా॒య వసీ॑యో భవతి దే॒వా పై
 యద్య॑జ్ఞేకకుర్వత తదసురా అకుర్వత తే దే॒వా ఏ॒తా- [22]
 మిష్టి॑మపశ్యన్నాగ్నాపైష్టవమేకాదశకపాలగ్ం సరస్వత్యై చరుగ్ం సరస్వతే చరుం తాం
 పౌర్ణ॒మాసగ్ం సగ్గ్సా॒ప్యాను॑ నిరవపన్తతో దే॒వా అభ॑వన్పరాసురా యౌ
 భ్రాతృ॑వ్యవాన్ధాన్యథా పౌర్ణ॒మాసగ్ం సగ్గ్సా॒ప్యైతామి॑ష్టిమను నిర్వపేత్పౌర్ణ॒మాసే॑నైవ
 వజ్రం॑ భ్రాతృ॑వ్యాయ ప్రహృత్యాఽగ్నాపైష్టవేన దే॒వతా॑శ్చ య॒జ్ఞం చ॒ భ్రాతృ॑వ్యస్య
 వృ॒జ్కే మి॒థునా॑న్పశూన్ధాన్రస్వతాభ్యాం యావదే॒వాఽస్యా॑న్తీ తత్- [23] సర్వం వృ॒జ్కే
 పౌర్ణ॒మాసీ॑మే॒వ యజే॑త భ్రాతృ॑వ్యవాన్ధామావాస్యాగ్ం హ॒త్వా భ్రాతృ॑వ్యన్నాఽ

ప్రియాయతి సాకం ప్రస్థాయాయేన యజేత పశుకామో యస్మై వా అల్పేనాహరన్తి
 నాహతా తృప్యతి నాన్యస్మై దదాతి యస్మై మహతా తృప్యత్యాత్మనా
 దదాత్యన్యస్మై మహతా పూర్ణగ్ం హోతవ్యం తృప్త ఏవైనమిన్త్రః ప్రజయా
 పశుభిస్తర్పయతి దారుపాత్రేణ జుహోతి న హి మృన్మయమాహుతిమానశః ఔదుమ్బరం
 [24] భవత్యూర్గా ఉదుం బర ఊర్క్పశవ ఊర్జైవాహస్మా ఊర్జం పశూనవ రున్ధే
 నాగతశ్రీర్మహేన్త్రం యజేత త్రయో వై గతశ్రీయః శుశ్రువాన్త్రామణీ రాజన్యస్తేషాం
 మహేన్త్రో దేవతా యో వై స్వాం దేవతామతియజతే ప్ర స్వామ్యై దేవతాయై చ్యవతే న
 పరాం ప్రాహ్నోతి పాపీయాన్భవతి సంవత్సరమిన్త్రం యజేత సంవత్సరగ్ం హి వ్రతం
 నాతి పై- [25] వైనం దేవతేజ్యమానా భూత్యా ఇన్ధే వసీయాన్భవతి సంవత్సరస్య
 పరస్తాదగ్నయే వ్రతపతయే పురోడాశమష్టాకపాలం నిర్వపేథ్సంవత్సరమేవైనం వృత్రం
 జఘ్నువాగ్ం సమగ్నిర్వ్రతపతిర్వ్రతమా లమ్భయతి తతోఽధి కామం యజేత||[26]
 ఏతాం తదౌదుంభరగ్ స్వాత్రిగ్ంశచ్చ||2.5.4||

నాహోమయాజీ సం నయేదనాగతం వా ఏతస్య పయో యోహోమయాజీ
 యదహోమయాజీ సం నయేత్పరిమోష ఏవ సోన్మతం కరోత్యథో పరైవ సీచ్యతే
 సోమయాజ్యేవ సం నయేత్పయో వై సోమః పయః సాన్నాయ్యం పయస్థైవ పయ
 ఆత్మన్తే వి వా ఏతం ప్రజయా పశుభిరర్ధయతి వర్ధయత్యస్య భ్రాతృవ్యం యస్య
 హవిర్నిరుప్తం పురస్తాచ్చన్త్రమా [27] అభ్యుదేతి త్రేధా తణ్డులాన్వి భజేద్యే మధ్యమాః
 స్యుస్తానగ్నయే దాత్రే పురోడాశమష్టాకపాలం కుర్యాద్యే స్థవిష్టాస్తానిన్త్రాయ ప్రదాత్రే
 దధగ్గ్శ్చరుం యేఽణిష్టాస్తాన్విష్టపే శిపివిష్టాయ శృతే చరుమగ్నిరేవాహస్మై ప్రజాం
 ప్రజనయతి వృద్ధామిన్త్రః ప్ర యచ్ఛతి యజ్ఞో వై విష్ణుః పశవః శిపిర్యజ్ఞ ఏవ పశుషు
 ప్రతి తిష్ఠతి న ద్వే [28] యజేత యత్పూర్వయా సం ప్రతి యజేతోత్తరయా ఛం
 బత్కుర్యాద్యదుత్తరయా సం ప్రతి యజేత పూర్వయా ఛం బత్కుర్యాన్నేష్టిర్భవతి న

యజ్ఞస్తదను ప్రిత ముఖ్యపగల్భో జాయత ఏకామేవ యజేత ప్రగల్భోఽస్య
జాయతేఽనాదృత్య తద్దేవ ఏవ యజేత యజ్ఞముఖమేవ పూర్వయాఽలభతే యజత
ఉత్తరయా దేవతా ఏవ పూర్వయాఽవరున్ధ ఇన్ద్రియముత్తరయా దేవలోకమేవ [29]
పూర్వయాఽభిజయ తిమనుష్యలోకముత్తరయా భూయసో యజ్ఞక్రతూనుపైత్యేషా వై
సుమనా నామేష్టిర్యమద్యేజానం పశ్చాచ్ఛన్తమా అభ్యుదేత్యస్మిన్నేవాఽస్మై లోకేఽర్ధకం
భవతి దాక్షాయణయజ్ఞేన సువర్గకామో యజేత పూర్ణమాసే సం
నయేన్మైత్రావరుణ్యాఽమిక్షయాఽమావాస్యాయాం యజేత పూర్ణమాసే వై దేవానాగ్ం
సుతస్తేషామేతమర్ధమాసం ప్రసుతస్తేషాం మైత్రావరుణీ
వశాఽమావాస్యాయామనూబన్ధ్యా యత్- [30] పూర్వేద్యుర్యజతే వేదిమేవ తత్కరోతి
యద్వథ్సానపాకరోతి సదోహవిర్ధానే ఏవ సం మినోతి యద్యజతే దేవైరేవ సుత్యాగ్ం సం
పాదయతి స ఏతమర్ధమాసగ్ం సధమాదం దేవైః సోమం పిబతి
యన్మైత్రావరుణ్యాఽమిక్షయాఽమావాస్యాయాం యజతే యైవాసౌ దేవానాం
వశాఽనూబన్ధ్యా సో ఏవైవైతస్య సాక్షాద్వా ఏష దేవానభ్యారోహతి య ఏషాం యజ్ఞం [31]
అభ్యారోహతి యథా ఖలు వై శ్రీయానభ్యారూఢః కామయతే తథా కరోతి
యద్యవవిధ్యతి పాపీయాన్భవతి యది నాఽవవిధ్యతి సదృజ్వ్యావృత్కామ ఏతేన
యజ్ఞేన యజేత క్షురపవిర్హేష యజ్ఞస్తాజక్పుణ్యో వా భవతి ప్ర వా మీయతే
తస్యైతద్వృతం నానృతం వదేన్న మాగ్ం సమశ్నీయాన్న స్త్రియముపేయాన్నాస్య
పల్పాలసేనవాసః పల్పాలయేయురేతద్ధి దేవాః సర్వం నకుర్వన్తి||[32]

చన్తమా ద్వే దేవలోకమేవ యద్యజ్ఞం పల్పాలయేయుషట్||2.5.5||

ఏష వై దేవరథో యద్దర్శపూర్ణమాసౌ యో దర్శపూర్ణమాసావిష్టావోమేన యజతే
రథస్పష్ట ఏవాఽవసాసే వరే దేవానామవ స్యత్యేతాని వా అజ్గపరూగ్ంషి సంవధ్సరస్య
యద్దర్శపూర్ణమాసౌ య ఏవం విద్వాన్దర్శపూర్ణమాసౌ యజతేఽజ్గపరూగ్వ్యేవ

సం॒వ॒ధ్న॒ర॒స్య॒ ప్ర॒తి॒ ద॒ధా॒త్యే॒తే॒ వై॒ సం॒వ॒ధ్న॒ర॒స్య॒ చక్షు॒షీ॒ య॒ద్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒ య॒ ఏ॒వం॒
 వి॒ద్వాన్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒ య॒జతే॒ తాభ్యా॒మే॒వ॒ సు॒వర్గం॒ లో॒కమ॒ను॒ పశ్య- [33] త్యే॒షా॒ వై
 దే॒వానాం॒ విక్రా॒న్తి॒ర్యద్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒ య॒ ఏ॒వం॒ వి॒ద్వాన్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒ య॒జతే॒
 దే॒వానా॒మే॒వ॒ విక్రా॒న్తి॒మను॒ వి॒ క్రమ॒త ఏ॒ష వై॒ దే॒వయా॒నః॒ పన్థా॒ య॒ద్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒
 య॒ ఏ॒వం॒ వి॒ద్వాన్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒ య॒జతే॒ య॒ ఏ॒వ॒ దే॒వయా॒నః॒ పన్థా॒స్తగ్ం
 స॒మారో॒హత్యే॒తౌ వై॒ దే॒వానా॒గ్ం హ॒రీ య॒ద్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒ య॒ ఏ॒వం॒
 వి॒ద్వాన్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒ య॒జతే॒ యా॒వే॒వ దే॒వానా॒గ్ం హ॒రీ తాభ్యా- [34] మే॒వైభ్యో
 హ॒వ్యం వహ॒త్యేత॒ద్వై దే॒వానా॒మా॒స్యం॒ య॒ద్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒ య॒ ఏ॒వం॒
 వి॒ద్వాన్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒ య॒జతే॒ సాక్షా॒దే॒వ దే॒వానా॒మా॒స్యే జు॒హోత్యే॒ష వై హ॒విర్ధా॒నీ యో
 దర్శ॒శపూర్ణ॒మా॒సయా॒జీ సా॒యం ప్రా॒తర॒గ్ని॒హోత్రం॒ జు॒హోతి॒ య॒జతే॒
 దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసా॒వహ॒రహర్హ॒విర్ధా॒నినా॒గ్ం సు॒తో య॒ ఏ॒వం॒ వి॒ద్వాన్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒
 య॒జతే॒ హ॒విర్ధా॒న్యస్మి॒తి స॒ర్వమే॒వా॒స్య బర్హి॒వ్యం ద॒త్తం భ॒వతి॒ దే॒వా వా అ॒హ- [35]
 ర్య॒జ్ఞియ॒న్నా॒వి॒న్దస్తే॒ దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసా॒వపు॒నన్తో॒ వా ఏ॒తౌ పూ॒తౌ మే॒ధ్యౌ
 య॒ద్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒ య॒ ఏ॒వం॒ వి॒ద్వాన్దర్శ॒శపూర్ణ॒మాసౌ॒ య॒జతే॒ పూ॒తాపే॒వైనౌ మే॒ధ్యౌ
 య॒జతే॒ నా॒మా॒వా॒స్యాయాం॒ చ పౌర్ణ॒మా॒స్యాం చ
 స్త్రి॒యము॒పే॒యాద్య॒దుపే॒యాన్ని॒రిన్ద్రి॒యః స్వా॒ధోమ॒స్య వై రాజ్ఞో॒ర్ధమా॒సస్య॒ రాత్ర॒యః
 ప॒త్నయ॒ ఆ॒సన్తా॒సామ॒మా॒వా॒స్యాం చ పౌర్ణ॒మా॒సీం చ నో॒పై- [36] త్తే ఏ॒నమ॒భి
 స॒మన॒ప్యేతాం॒ తం య॒క్ష్మ ఆర్ఘ॒ద్రాజా॒నం య॒క్ష్మ ఆ॒రది॒తి తద్రా॒జయ॒క్ష్మస్య॒ జన్మ
 య॒త్పాపీ॒యాన॒భవ॒త్తత్పా॒పయ॒క్ష్మస్య॒ య॒జ్ఞా॒యాభ్యా॒మవి॒న్దత్త॒జ్ఞాయే॒న్యస్య॒ య
 ఏ॒వమే॒తేషాం॒ య॒క్ష్మాణాం॒ జన్మ॒ వేద॒ వై॒నమే॒తే య॒క్ష్మా వి॒న్దన్తి॒ స ఏ॒తే ఏ॒వ
 నమ॒స్యన్ను॒పా॒ధావ॒త్తే అ॒బ్రూ॒తాం వ॒రం వృ॒ణా॒వహో॒ ఆ॒వం దే॒వానాం॒ భా॒గధే॒ అసా॒వా- [37]
 క॒వద॒ధి దే॒వా ఇ॒జ్యాన్తా॒ ఇతి॒ తస్మా॒ధ్నదృ॒శీనా॒గ్ం రాత్రీ॒ణామ॒మా॒వా॒స్యాయాం॒ చ
 పౌర్ణ॒మా॒స్యాం చ దే॒వా ఇ॒జ్యన్త॒ ఏతే॒ హి దే॒వానాం॒ భా॒గధే॒ భా॒గధా॒ అస్మై॒ మను॒ష్యౌ

భ॒వ॒న్తి॒ య॒ ఏ॒వం॒ వే॒ద భూ॒తాని॒ క్షు॒ధం॒ మఘ్ను॒న్తన్ద్యో మ॒నుష్యా॑ అ॒ర్థమా॒సే దే॒వా మా॒సి
 పి॒త॒రః సం॒వ॒ధ్సరే॑ వ॒న॒స్ప॒త॒యస్త॒స్మాద॒హర॒హర్మ॒నుష్యా॑ అ॒శన॒మిచ్ఛ॑న్తే॒ర్థమా॒సే దే॒వా
 ఇ॒జ్యన్తే॑ మా॒సి పి॒తృ॒భ్యః క్రి॒యతే॑ సం॒వ॒ధ్సరే॑ వ॒న॒స్ప॒త॒యః ఫ॒లం గృ॒హ్ణన్తి॒ య॒ ఏ॒వం వే॒ద
 హ॒న్తి క్షు॒ధం భ్రాతృ॑వ్యమ్॥[38]

ప॒శ్యతి॒ తాభ్యా॑మహ॒రేద॒సావ ఫ॒లగ్ం సప్త॑ చ॥2.5.6॥

దే॒వా వై న॒ర్చి న॒ యజు॑వ్యశ్రయన్త॒ తే సామ॑స్నే॒వాశ్రయన్త॒ హిం క॑రోతి
 సామై॒వాక॑ర్హిం క॒రోతి॒ యత్తై॒వ దే॒వా అశ్రయన్త॒ తత ఏ॒వైనాన్పు॑ యు॒జ్కే హిం
 క॒రోతి॒ వాచ ఏ॒వైష యోగో॑ హిం క॒రోతి॒ ప్ర॒జా ఏ॒వ తద్య॑జమానః సృ॒జతే॑ త్రిః
 ప్ర॒థమా॑మన్వాహ॒ త్రిరు॑త్తమాం య॒జ్ఞస్త్వై॒వ తద్భర్॑సం [39] న॒హ్యత్య॑ప్రస్రగ్ంసా॒య
 సం॒తత॑మన్వాహ॒ ప్రాణా॑నామన్నాద్యస్య॒ సం॒తత్యా॑ అథో రక్ష॒సామప॑హత్యై॒ రాధం॑తరీం
 ప్ర॒థమా॑మన్వాహ॒ రాధం॑తరో వా అ॒యం లోక॑ ఇ॒మమే॒వ లోక॑మభి జయతి త్రి॒ర్వి
 గృ॒హ్ణతి॒ త్రయ॑ ఇ॒మే లోకా॑ ఇ॒మాసే॒వ లోకా॑నభి జయతి బా॒ర్హతీ॑ముత్తమామన్వాహ
 బా॒ర్హతో॑ వా అసౌ లోకో॑ముమే॒వ లోక॑మభి జయతి ప్ర వో [40] వా॒జా ఇత్య॑నిరుక్తాం
 ప్రా॒జాప॑త్యామన్వాహ॒ యజ్ఞో॑ వై ప్ర॒జాప॑తిర్యజ్ఞమే॒వ ప్ర॒జాప॑తిమా రభతే ప్ర వో వా॒జా
 ఇత్య॑న్వాహోన్నం వై వాజో॑న్నమే॒వాక॑వ రున్ధే ప్ర వో వా॒జా ఇత్య॑న్వాహ తస్మాత్ప్రాచీ॒నగ్ం
 రేతో॑ ధీ॒యతే॑క॒గ్న ఆ యా॑హి వీ॒తయ॑ ఇత్యాహ తస్మాత్ప్రతీచీః ప్ర॒జా జాయ॑న్తే ప్ర వో
 వా॒జా [41] ఇత్య॑న్వాహ మాసా వై వా॒జా అ॒ర్థమా॑సా అభిద్యవో దే॒వా హ॒విష్మన్తో
 గౌర్హ్మ॑తాచీ య॒జ్ఞో దే॒వాశ్శే॒గాతి॒ యజ॑మానః సు॒ష్ణుయు॑రిద॒మసీ॒దమ॑సీత్యే॒వ య॒జ్ఞస్య
 ప్రి॒యం ధా॑మాక॒వ రున్ధే॑ యం కా॒మయే॑త సర్వ॒మాయు॑రియాదితి ప్ర వో వా॒జా ఇతి
 తస్యా॑క॒నూచ్యా॑గ్న ఆ యా॑హి వీ॒తయ॑ ఇతి సం తత॒ముత్త॑రమర్ధర్చమా లభేత [42]
 ప్రా॒ణేనై॒వాక॑స్యాక॒పానం॑ దాధార సర్వ॒మాయు॑రేతి యో వా అ॒రత్ని॑గ్ం సామిధే॒నీనాం
 వేదార॑త్నావే॒వ భ్రాతృ॑వ్యం కురుతే॒కర్ధౌ॑ సం దధాత్యే॒ష వా అ॒రత్నిః॑ సామిధే॒నీనాం॑ య

ఏ॒వం వే॑దా॒ర॒త్నావే॑వ భ్రా॒తృ॑వ్యం కు॒రుత॑ ఋ॒షేర్ఋ॒షేర్వా ఏ॒తా ని॑ర్మి॒తా
 య॒థామి॑ధే॒న్యస్తా॑ యద॒సంయు॑క్తాః స్యుః ప్ర॒జయా॑ పశు॒భిర్య॑జమా॒నస్య॑ వి
 తి॒ష్ఠేర॑న్నర్ధ॒ర్షౌ సంద॑ధాతి సం యు॒నక్త్యే॑పైనాస్తా అ॒స్మై సంయు॑క్తా అ॒వరు॑ద్ధాః
 సర్వా॑మాశిషం దుప్రే॥[43]

బర్సం వో జాయస్తే ప్ర వో వాజా లభేత దధాతి సన్దశ చ||2.5.7||

అ॒య॒జ్ఞో వా ఏ॒ష యో॑సామా॒గ్న ఆ యా॑హి వీ॒తయ॑ ఇ॒త్యా॑హ రథం॒తర॑స్తై॒ష
 వర్ణ॑స్తం త్వా స॒మిద్భి॑రజ్గి॒ర ఇ॒త్యా॑హ వామదే॒వ్యస్తై॒ష వర్ణో బృ॑హదగ్నే సు॒వీర్య॑మి॒త్యా॑హ
 బృ॒హత॑ ఏ॒ష వర్ణో యదే॒తం తృ॑చమ॒న్వాహ॑ య॒జ్ఞమే॑వ తథా॒మన్వ॑ంతం
 కరో॒త్యగ్ని॑ర॒ముష్మి॑లో॒క ఆ॒సీదా॑ది॒త్యోఽస్మి॒న్తావి॒మౌ లోకా॑వశా॒న్తా- [44] వా॒స్తాం తే దే॒వా
 అ॒బ్రు॒వన్మే॒తేమౌ వి పర్యూ॒హమే॒త్యగ్న ఆ యా॑హి వీ॒తయ॑
 ఇ॒త్యస్మి॑లో॒కేఽగ్ని॑మదధుర్బృహదగ్నే సు॒వీర్య॑మి॒త్యము॑ష్మిలో॒క ఆది॒త్యం తతో వా
 ఇ॒మౌ లోకా॑వశా॒మ్యతాం॑ యదే॒వమ॒న్వాహో॑న॒యోర్లోక॑యోః శా॒స్త్వై శా॒మ్యతో॑సా ఇ॒మౌ
 లోకా॑ య ఏ॒వం వేద॑ ప॒ఞ్చద॑శ సామిధేనీర॒న్వాహ॑ ప॒ఞ్చద॑శ [45] వా అ॒ర్ధమా॑స॒స్య
 రా॒త్రయో॑ర॒ధమా॑స॒శః సం॑వ॒ధ్సర॑ ఆ॒ప్యతే॑ తాసాం త్రీ॒ణి చ శ॒తాని॑ ష॒ష్ఠిశ్చా॑క్ష॒రాణి॑
 తావ॑తీః సం॑వ॒ధ్సర॑స్య రా॒త్రయో॑రక్ష॒రశ॑ ఏ॒వ సం॑వ॒ధ్సర॑మాప్నోతి నృ॒మేధ॑శ్చ ప॒రుచ్ఛే॑పశ్చ
 బ్ర॒హ్మవా॑ద్యమవదేతామ॒స్మిన్దారా॑వార్తే॒ఽగ్నిం జన॑యావ యతరో నౌ బ్ర॒హ్మయా॑నితి
 నృ॒మేధో॑భ్యవదథ్న ధూమమ॒జన॑యత్ప॒రుచ్ఛేపో॑భ్యవదథ్నోఽగ్నిమ॒జన॑యద్ృష
 ఇ॒త్యబ్ర॑వీ- [46] ద్య॒ధ్సమా॑వద్వి ద్వక॒థా త్వ॑మగ్నిమజీజనో నా॒హమి॑తి
 సామిధేనీనామే॒వాహం॑ వర్ణం వేదే॒త్యబ్ర॑వీద్యద్ధృతవత్ప్రదమనూచ్యతే స ఆసాం వర్ణస్తం
 త్వా స॒మిద్భి॑రజ్గి॒ర ఇ॒త్యా॑హ సామిధేనీష్వే॒వ తజ్జ్యోతి॑ర్జనయతి స్త్రి॒యస్తే॒న యదృ॑చ
 స్త్రి॒యస్తే॒న యదా॑యత్రి॒యః స్త్రి॒యస్తే॒న యథా॑మిధేన్యో వృ॒షణ్య॑తీమ॒న్వాహ [47] తేన॑
 పుగ్గ్స్వతీస్తేన సేన్త్రాస్తేన మిథునా అగ్నిర్దే॒వానాం॑ దూత ఆ॒సీదు॑శనా కా॒వ్యోఽసు॑రా॒ణాం తౌ

ప్ర॒జాప॑తిం ప్ర॒శ్నమై॑తాగ్ం స ప్ర॒జాప॑తిరగ్నిం దూ॒తం వృ॑ణీమహ ఇ॒త్యభి॑ ప॒ర్యావ॑ర్తత
 తతో దే॒వా అ॑భవన్పరా॒సురా య॒స్త్వైవం వి॒దుషో॑గ్నిం దూ॒తం వృ॑ణీమహ ఇ॒త్యన్వాహ
 భవ॑త్యాత్మనా పరా॒స్య భ్రా॑తృవ్యో భవ॑త్యధ్వరవతీమన్వాహ భ్రా॑తృవ్యమే॒వైతయా॑ [48]
 ధ్వర॑తి శోచి॒ష్కేశ॒స్తమీ॑మహ ఇ॒త్యాహ ప॑విత్రమే॒వైతద్య॑జమానమే॒వైతయా॑ పవ॑యతి
 సమి॒ద్ధో అ॒గ్న ఆ॒హుతే॑త్యాహ పరి॒ధిమే॑వైతం పరి దధా॒త్యస్కన్దా॒య యద॑త
 ఊర్ధ్వ॑మభ్యాద॒ధ్యాద్య॑థా బహిః పరి॒ధి స్కన్ద॑తి తాదృగే॒వ తత్త్రయా॑ వా అ॒గ్నయా॑
 హవ్య॑వాహనో దే॒వానాం క॒వ్యవా॑హనః పితృ॑ణాగ్ం సహర॑క్షా అ॒సురా॑ణాం త ఏ॒తర్హ్యో
 శగ్ంస॑స్తి మాం వరి॒వ్యతే॑ మా- [49] మితి వృ॒ణీధ్వ॑గ్ం హవ్య॑వాహనమి॒త్యాహ య ఏ॒వ
 దే॒వానాం తం వృ॑ణీత ఆర్షే॒యం వృ॑ణీతే బన్ధోరే॒వ సైత్య॑థో సంత॑త్యై పర॒స్మాద॒ర్వాచో
 వృ॑ణీతే తస్మాత్పర॒స్మాద॒ర్వాచో మను॑ష్యాన్వితరో॒ను ప్ర పి॑పతే||[50]
 ఆశా॒న్తావా॒హ ప॒శ్చదశా॑బ్రవీదనా॒వాహైతయా॑ వరి॒వ్యతే॑ మామే॒కాన్ష త్రి॒గ్ంశ॑చ||2.5.8||

అగ్నే॑ మహాగ్ం అ॒సీత్యా॑హ మహాన్ హ్యే॒ష యద॑గ్నిర్బ్రా॒హ్మణే॑త్యాహ బ్రా॒హ్మణో హ్యే॒ష
 భార॑తేత్యా॒హైష హి దే॒వేభ్యో హ॒వ్యం భ॑రతి దే॒వేద్ధ ఇ॒త్యాహ దే॒వా హ్యే॒తమై॑న్ధత మన్వి॒ద్ధ
 ఇ॒త్యాహ మను॑ర్హ్యేతముత్తరో దే॒వేభ్య ఐ॒న్ధర్షి॑ష్టుత ఇ॒త్యాహర్ష॑యో
 హ్యే॒తమస్తు॑వన్విప్రానుమదిత ఇ॒త్యాహ [51] విప్రా హ్యే॒తే యచ్ఛు॑క్రువాగ్ంసః కవి॒శస్త
 ఇ॒త్యాహ క॒వయో హ్యే॒తే యచ్ఛు॑క్రువాగ్ంసో బ్రహ్మ॒సగ్ంశిత॑ ఇ॒త్యాహ బ్రహ్మ॒సగ్ంశితో
 హ్యే॒ష ఘృ॑తాహవన ఇ॒త్యాహ ఘృ॑తాహుతిర్హ్యస్య ప్రి॒యత॑మా ప్ర॒ణీర్య॑జ్ఞానామి॒త్యాహ
 ప్ర॒ణీర్హ్యే॒ష య॒జ్ఞానా॑గ్ం రథీర॒ధ్వరా॑ణామి॒త్యాహై॒ష హి దే॒వర॑థో॒తూర్తో హో॑తేత్యాహ
 న హ్యే॒తం కశ్చ॑న [52] తర॑తి తూర్ణిర్హవ్య॑వాడిత్యాహ సర్వ॒గ్ం హ్యే॒ష తర॑త్యాస్పాత్రం
 జుహూర్దే॒వానామి॒త్యాహ జుహూ॑ర్హ్యేష దే॒వానాం చ॑మసో దే॒వపా॑న ఇ॒త్యాహ చ॑మసో
 హ్యే॒ష దే॒వపా॑నో॒రాగ్ం ఇ॒వాగ్నే నే॒మిర్దే॒వాగ్ స్త్వం పరి॑భూర॒సీత్యా॑హ దే॒వాన్ హ్యే॒ష
 పరి॑భూర్యద్రూ॒ప్యాదా వ॑హ దే॒వాస్థే॒వయతే॑ యజమా॒నాయే॑తి భ్రా॑తృవ్యమస్మై [53]

జన॑యే॒దా వ॑హ దే॒వాన్ య॑జమా॒నాయే॑త్యాహ॒ య॑జమా॒నమే॒పైతే॑న వర్ధ॑యత్యగ్ని॒మగ్న॑
 ఆ వ॑హ సోమ॒మా వహే॑త్యాహ దే॒వతా ఏ॒వ తద్య॑థాపూర్వముప హ్వయత ఆ చా॑గ్నే
 దే॒వాన్వహ॑ సు॒యజా చ॑ య॒జ జాత॑వేద ఇత్యాహ॑గ్నిమే॒వ తథ॑స్గ్ శృ॒తి సోఽస్య॑
 సగ్ంశితో దే॒వేభ్యో హ॑వ్యం వహత్యగ్నిర్హోతే- [54] త్యాహాగ్నిర్వై దే॒వానాగ్ం హోతా
 య ఏ॒వ దే॒వానాగ్ం హోతా తం వృ॑ణీతే సో వ॒యమి॑త్యాహాఽఽత్మానమే॒వ సత్త్వం
 గమ॑యతి సాధు తే య॒జమాన దే॒వతే॑త్యాహాఽశిషమే॒పైతామా శాస్తే॑
 యద్బ్రూ॑యాద్యోఽగ్నిగ్ం హోతారమృథా ఇత్యగ్నినోభయతో య॒జమానం పరి
 గృ॑హ్ణీయాత్ప్రమా॒యుకః స్యా॑ద్యజమా॒నదే॒వత్యా వై జుహూ॑ర్భాతృవ్యదే॒వత్యోఽపభృ- [55]
 ద్యద్వే ఇ॒వ బ్రూ॑యాద్భాతృవ్యమ॒పై జన॑యేద్ద్వైతవతీమధ్వర్యో
 స్రుచ॑మాఽస్యస్వేత్యాహ॒ య॑జమా॒నమే॒పైతే॑న వర్ధ॑యతి దే॒వాయు॑వమి॒త్యాహ దే॒వాన్
 హ్యేషాఽవతి విశ్వ॑వారామి॒త్యాహ విశ్వ॑గ్ హ్యేషాఽవతీడామహై దే॒వాగ్ం
 ఈడే॑న్యాన్నమస్యామ॒ నమ॑స్యాన్ య॒జామ య॒జ్ఞియాని॑త్యాహ మనుష్యా వా ఈడే॑న్యాః
 పిత॑రో నమస్యా దే॒వా య॒జ్ఞియా దే॒వతా ఏ॒వ తద్య॑థాభాగం య॒జతి॥[56]
 విప్రా॑నుమదిత ఇత్యాహ చనాఽస్మై హోతోపభృద్దే॒వతా ఏ॒వ త్రీణి చ॑ ||2.5.9||

త్రీగ్స్త్రి॑వానను బ్రూయాద్రాజన్యస్య త్రయో వా అన్యే రాజన్యాత్పురుషా బ్రాహ్మ॑ణో
 వైశ్యః శూ॒ద్రస్తా॑సే॒వాఽస్మా అను॑కాన్కరోతి ప॒శ్చద॒శాఽను బ్రూ॑యాద్రాజన్యస్య ప॒శ్చద॒శో
 వై రాజన్యః స్వ ఏ॒పైనగ్ స్తోమే॑ ప్రతిష్ఠాపయతి తృ॒ష్టుభా పరి ద॒ధ్యాది॑న్ద్రియం వై
 త్రి॒ష్టుగి॑న్ద్రియకామః ఖలు వై రాజన్యో య॒జతే త్రి॒ష్టుభై॒వాఽస్మా ఇన్ద్రియం పరి గృ॑హ్ణాతి
 యది కామయేత [57] బ్రహ్మ॑వర్చసమస్త్వితి గాయత్రియా పరి దధ్యాద్బ్రహ్మ॑వర్చసం వై
 గాయత్రీ బ్రహ్మ॑వర్చసమే॒వ భవతి సప్త॑దశాఽను బ్రూయాద్వైశ్యస్య సప్త॑దశో వై వైశ్యః
 స్వ ఏ॒పైనగ్ స్తోమే॑ ప్రతిష్ఠాపయతి జగత్యా పరి దధ్యాజ్జగతా వై పశవః పశు॑కామః
 ఖలు వై వైశ్యో య॒జతే జగ॑త్యై॒వాఽస్మై పశూ॑న్పరి గృ॑హ్ణాత్యేకవిగ్ంశతిమను

బ్రూ॒యాత్ప్రతి॒ష్ఠా॒కామ॒స్యైకవి॒గ్ంశః॑ స్తో॒మా॒నాం ప్రతి॒ష్ఠా ప్రతి॒ష్ఠితై॒ః [58]
 చతు॒ర్విగ్ంశతి॒మను॑ బ్రూ॒యాద్బ్రహ్మ॑వర్చ॒సకామ॒స్య చతు॒ర్విగ్ంశత్యక్ష॑రా గాయ॒త్రీ
 గాయ॒త్రీ బ్రహ్మ॑వర్చ॒సం గాయ॒త్రీయైవా॒స్మై బ్రహ్మ॑వర్చ॒సమవ॑ రు॒న్ధే త్రిగ్ంశ॑తమను
 బ్రూ॒యాదన్న॑కామ॒స్య త్రిగ్ంశ॑దక్ష॒రా విరా॒డన్నం॑ విరా॒డవిరా॒జైవా॒స్మా అన్నా॒ద్యమవ॑ రు॒న్ధే
 ద్వాత్రిగ్ంశ॑తమను బ్రూ॒యాత్ప్రతి॒ష్ఠా॒కామ॒స్య ద్వాత్రిగ్ంశ॑దక్ష॒రాను॒ష్టుగను॒ష్టుష్ఫన్ద॑సాం
 ప్రతి॒ష్ఠా ప్రతి॒ష్ఠితై॒ః షట్త్రిగ్ంశ॑తమను బ్రూ॒యాత్ప్రశు॑కామ॒స్య షట్త్రిగ్ంశ॑దక్ష॒రా
 బృ॒హతీ బార్హ॑తాః పశ॒వో బృహ॑త్యైవా॒స్మై పశూ- [59] నవ॑ రు॒న్ధే
 చతు॒శ్చత్వారిగ్ంశ॑తమను బ్రూ॒యాదిన్ద్రి॒యకామ॒స్య చతు॒శ్చత్వారిగ్ంశ॑దక్ష॒రా
 త్రిష్టు॒గిన్ద్రి॒యం త్రిష్టు॒ప్త్రిష్టు॒బ్జైవా॒స్మా ఇన్ద్రి॒యమవ॑ రు॒న్ధేఽష్టా॑చత్వారిగ్ంశ॑తమను
 బ్రూ॒యాత్ప్రశు॑కామస్యా॒ష్టాచత్వారిగ్ంశ॑దక్ష॒రా జగ॑తీ జాగ॑తాః పశ॒వో జగ॑త్యైవా॒స్మై
 పశూ॒నవ॑ రు॒న్ధే సర్వా॑ణి ఛన్దా॒గ్ స్యను॑ బ్రూ॒యాద్బ్రహ్మ॑యాజినః సర్వా॑ణి వా ఏ॒తస్య
 ఛన్దా॒గ్ స్యవ॑రుద్ధాని యో బహు॑యాజ్యపరిమితమను
 బ్రూ॒యాదపరి॑మితస్యావరుద్ధైః॥[60]

కామ॑యేత ప్రతి॒ష్ఠితై॒ః పశూ॒న్ధన్వ॑స్త చత్వారిగ్ంశ॑చ॥2.5.10॥

నివీ॑తం మను॑ష్యాణాం ప్రాచీ॑నావీతం పిత॑రణాముపవీతం దే॒వానా॑ముప వ్యయ॑తే
 దే॒వల॑క్ష్మమే॒వ తత్కు॑రుతే తిష్ఠ॑న్నన్వాహ తిష్ఠ॑న్ హ్యశ్రు॑తతరం వద॑తి తిష్ఠ॑న్నన్వాహ
 సు॒వర్గ॑స్య లోక॑స్యాభిజిత్వా ఆ॒సీ॒నో యజ॑త్యస్మిన్నే॒వ లోకే ప్రతి తిష్ఠ॑తి
 యత్క్రొ॑శ్చమన్వాహో॒కసు॑రం తద్య॑న్మన్త్రం మా॒ను॒షం తద్య॑దన్తరా
 తథ్సదే॑వమన్తరా॒కనూ॑చ్యగ్ం సదే॑వత్వా॒య వి॒ద్వాగ్ంసో వై [61] పు॒రా
 హో॒తారో॑భూవన్తస్మాద్విధృ॒తా అ॒ధ్వా॒నోభూ॑వన్న ప॒న్థా॒నః సమ॑రుక్షన్నన్తర్వేద్యన్యః
 పాదో॑ భవ॑తి బహి॑ర్వేద్యన్యో॒థాకన్వా॑హోధ్వనాం విధృ॑త్యై పథా॑మసగ్ంరోహయా॒థో
 భూ॒తం చై॒వ భవి॑ష్యచ్ఛా॒వ రు॒న్ధేఽథో పరి॑మితం చై॒వాకపరి॑మితం చా॒వ రు॒న్ధేఽథో

గ్రామ్యాగ్ శ్చైవ పశూనారణ్యాగ్ శ్చైవ రున్ధేథో [62] దేవలోకం చైవ మనుష్యలోకం
 చాభి జయతి దేవా వై సామిధేనీరనూచ్య యజ్ఞం నాన్వపశ్యన్
 ప్రజాపతిస్తాష్టిమాఘారమాఘారయత్తో వై దేవా యజ్ఞమన్వపశ్యన్
 యత్తాష్టిమాఘారమాఘారయతి యజ్ఞస్యాన్మఖ్యాత్యా అథో
 సామిధేనీరేవాభ్యనక్త్యలూక్షో భవతి య ఏవం వేదాథో తర్పయత్యేవైనాస్తృప్యతి
 ప్రజయా పశుభి- [63] ర్య ఏవం వేద యదేకయాన్మఘారయేదేకాం
 ప్రీణీయాద్యద్వాభ్యాం ద్వే ప్రీణీయాద్యత్తిస్తృభిరతి తద్రేచయేన్మనసాన్మఘారయతి
 మనసా హ్యనాప్తమాప్యతే తిర్యగ్చమా ఘారయత్యభం బట్కారం వాక్ష్
 మనశ్చాన్మరీయేతామహం దేవేభ్యో హవ్యం వహామీతి వాగబ్రవీదహం దేవేభ్య ఇతి
 మనస్తా ప్రజాపతిం ప్రశ్నమైతాగ్ం సోబ్రవీత్ [64] ప్రజాపతిర్దూతీరేవ త్వం మనసోన్మసి
 యద్ధి మనసా ధ్యాయతి తద్వాచా వదతీతి తత్థలు తుభ్యం న వాచా
 జహవన్నిత్యబ్రవీత్తస్మాన్మనసా ప్రజాపతయే జహ్వాతి మన ఇవ హి ప్రజాపతిః
 ప్రజాపతేరాప్త్యై పరిధీన్మనం మార్షి పునాత్యేవైనాన్మిర్మధ్యమం త్రయో వై ప్రాణాః
 ప్రాణసేవాభి జయతి త్రిర్దక్షిణార్ధ్యం త్రయ [65] ఇమే లోకా ఇమాసేవ లోకానభి
 జయతి త్రిరుత్తరార్ధ్యం త్రయో వై దేవయానాః పన్థానస్తాసేవాభి జయతి త్రిరుప
 వాజయతి త్రయో వై దేవలోకా దేవలోకాసేవాభి జయతి ద్వాదశ సం పద్యస్తే ద్వాదశ
 మాసాః సంవత్సరః సంవత్సరమేవ ప్రీణాత్యథో సంవత్సరమేవాన్మసా ఉప దధాతి
 సువర్గస్య లోకస్య సమష్ట్యా ఆఘారమా ఘారయతి తిర ఇవ [66] వై సువర్గో లోకః
 సువర్గమేవాన్మస్మై లోకం ప్ర రోచయత్యుజమా ఘారయత్యుజారివ హి ప్రాణాః
 సంతతమా ఘారయతి ప్రాణానామన్నాద్యస్య సంతత్యా అథో రక్షసామపహత్యై యం
 కామయేత ప్రమాయుకః స్యాదితి జిహ్వాం తస్యాన్మఘారయేత్ప్రాణమేవాన్మజ్జిహ్వాం
 నయతి తాజక్ష్ప మీయతే శిరో వా ఏతద్యజ్ఞస్య యదాఘార ఆత్మా ధ్రువా- [67]
 న్మఘారమాఘార్య ధ్రువాగ్ం సమనక్త్యాత్మన్నేవ యజ్ఞస్య శిరః ప్రతి

దధాత్యగ్నిర్దేవానాం దూత ఆసీద్దైవ్యోఽసురాణాం తౌ ప్రజాపతిం ప్రశ్నమైతాగ్ం స
 ప్రజాపతిర్బ్రాహ్మణమబ్రవీదేతద్వి బ్రూహిత్యా శ్రావయేతీదం దేవాః శృణుతేతి వావ
 తదబ్రవీదగ్నిర్దేవో హోతేతి య ఏవ దేవానాం తమవృణీత తతో దేవా [68]
 అభవన్సరాఽసురా యస్యైవం విదుషః ప్రవరం ప్రవృణతే భవత్యాత్మనా పరాస్య
 భ్రాతృవ్యో భవతి యద్బ్రాహ్మణశ్చాఽబ్రాహ్మణశ్చ ప్రశ్నమేయాతాం బ్రాహ్మణాయాఽధి
 బ్రూయాద్యద్బ్రాహ్మణాయాఽధ్యాహోఽతన్మనేఽధ్యాహా యద్బ్రాహ్మణం పరాహోఽత్మానం
 పరాఽఽహ తస్మాద్బ్రాహ్మణో న పరోఽచ్యః||[69]

వా ఆరణ్యగ్శావ రున్ధేఽథో పశుభిః సోఽబ్రవీద్దక్షిణార్థ్యం త్రయ ఇవ ధ్రువా దేవాశ్చత్వారిగ్ంశచ||2.5.11||

ఆయుష్ష ఆయుర్దా అగ్న ఆ ప్యాయస్వ సస్తేఽవ తే హేడ ఉదుత్తమం ప్ర ణో దేవ్యా నో
 దివోఽగ్నావిష్ణూ అగ్నావిష్ణూ ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామ్యుదు త్యం చిత్రమ్||
 అపాం నపాదా హ్యస్థాదుపస్థం జిహ్వానామూర్ధ్వో విద్యుతం వసానః తస్య జ్యేష్ఠం
 మహిమానం వహన్తీర్హిరణ్యవర్ణః పరి యన్తి యహ్విః|| స- [70] మన్యా యన్త్యుప
 యన్త్యన్యాః సమానమూర్వం నద్యః పృణన్తి తమూ శుచిగ్ం శుచయో
 దీదివాగ్ంసమపాం నపాతం పరి తస్థురాపః|| తమస్మీరా యువతయో యువానం
 మర్మజ్యమానాః పరి యన్త్యాపః|| స శుక్రేణ శిక్వనా రేవదగ్నిర్దేదాయాఽనిధ్యో
 ఘృతనిర్ణిగపు|| ఇన్త్రావరుణయోరహగ్ం సమ్రాజోరవ ఆ వృణే తా నో మృడాత
 ఈదృశే|| ఇన్త్రావరుణా యువమధ్వరాయ నో [71] విశే జనాయ మహి శర్మ
 యచ్ఛతమ్ దీర్ఘప్రయజ్యమతి యో వనుష్యతి వయం జయేమ పృతనాసు దూఢ్యః||
 ఆ నో మిత్రావరుణా ప్ర బాహవా త్వం నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్దేవస్య హేడోఽవ యా
 సిసీష్ఠాః|| యజిష్ఠో వహ్నితమః శోశుచానో విశ్వా ద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్|| స త్వం
 నో అగ్నేఽవమో భవోతీ నేదిష్ఠో అస్యా ఉషసో వ్యుష్ణే అవ యక్ష్య నో వరుణగ్ం [72]
 రరాణో వీహి మృడీకగ్ం సుహవో న ఏధి|| ప్రప్రాయమగ్నిర్భరతస్య శృణ్వే వి

యథ్సార్వో న రోచతే బృహద్భాః| అభి యః పూరుం పృతనాసు తస్థా దీదాయ దైవ్యో
అతిథిః శివో నః|| ప్ర తే యక్షి ప్ర త ఇయర్మి మన్మ భువో యథా వన్ద్యో నో హపేషు|
ధన్వన్నివ ప్రపా అసి త్వమగ్న ఇయక్షవే పూరవే ప్రత్న రాజన్|| [73] వి పాజసా వి
జ్యోతిషా|| స త్వమగ్నై ప్రతీకేన ప్రత్యోష యాతుధాన్యః| ఉరుక్షయేషు దీద్యత్|| తగ్ం
సుప్రతీకగ్ం సుదృశగ్ం స్వఞ్చమవిద్వాగ్ంసో విదుష్టరగ్ం సపేషు| స యక్షద్విశ్వా
వయునాని విద్వాన్ప్ర హవ్యమగ్నిరమృతేషు వోచత్|| అగ్ంహోముచే వివేష యన్మా వి న
ఇస్తేన్త్ర క్షత్రమిన్త్రియాణి శతక్రతోఽను తే దాయ||[74]

యహ్వీస్సమధ్వరాయ నో వరుణగ్ం రాజగ్ం శ్చతుశ్చత్వారిగ్ంశచ||2.5.12||

విశ్వ రూపస్త్వష్టేన్త్రం వృత్రం బ్రహ్మవాదినస్ త్వే నాఽసోమయాజ్యేష వై దేవరథో దేవా వై నర్వి నాఽయజ్ఞోఽగ్నే
మహాన్త్రీన్నివీతమాయుష్టే ద్వాదశ||12||

విశ్వరూపో నైనగ్ం శీతరూరావద్య వసు పూర్వేద్యుర్వాజా ఇత్యగ్నే మహాన్త్రీవీతమన్యా యన్త్రి చతుస్సప్తతిః||74||

విశ్వరూపోఽను తే దాయ||

|| హరిః ఓమ్||

|| శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు||

|| ఇతి ద్వితీయకాణ్డే పంచమః ప్రశ్నః||